

Predlog Uredbe o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo

I. OBRAZLOŽITEV – SPLOŠNO

Z uveljavitvijo Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, v nadaljevanju: ZSROVE) je Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 46/19, v nadaljevanju: Uredba iz leta 2019) prenehala veljati, uporablja pa se do uveljavitve novih podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi določil ZSROVE.

Besedilo predlagane uredbe ostaja napram besedilu Uredbe iz leta 2019 nespremenjeno, so pa vključene določene spremembe glede pravil iz Priloge I za določanje referenčne cene zemeljskega plina. Izpostaviti gre, da je ministrstvo pristopilo k pripravi nove uredbe na podlagi aktualnih izredno spremenjenih dogajanj na trgu, ki se odražajo v precejšnjem dvigu cen električne energije in zemeljskega plina ter strukturnih spremembah tržnih produktov, zato sedanji model za napovedovanje cen ne odraža več objektivnega stanja na trgu. Napoved tržnih cen pomembno vpliva tudi na sistem tozadevnih državnih pomoči preko določitve potrebne višine obratovalnih podpor proizvodnim napravam v naslednjem letu. S to uredbo se bodo pravno konkretizirala zlasti tista določila ZSROVE, ki sodijo v drugo podpoglavje III. poglavja ZSROVE, ter opredeljujejo podpore za električno energijo iz proizvodnih naprav na obnovljive vire energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) in proizvodnih naprav s soproizvodnjo toplote in električne energije (v nadaljnjem besedilu: SPT), ne pa tudi tista, ki sodijo v tretje podpoglavje in opredeljujejo podpore za proizvodnjo plinastih goriv in toplote in hladu za ogrevanje ali hlajenje na obnovljive vire energije, odvečno toploto in vodika ter pogonskih tekočih in plinastih biogoriv. Slednje vsebine bo na podzakonski ravni uredila druga uredba, ki bo sprejeta po oblikovani in potrjeni novi podporni shemi. Določila, ki bodo stopila v veljavo s sprejemom predlagane uredbe, pa bodo veljala v okviru že priglašene podporne sheme, ki se izteče konec leta 2025, v skladu z odločitvijo Evropske komisije - SA. 54949 (2019/N).

S tem v zvezi je treba dodati, da Uredba iz leta 2019, ki se ta čas še uporablja, agenciji med drugim nalaga, da sproti spremlja cene na trgu ter v primeru daljših odstopanj tržnih cen od referenčnih cen o tem seznani resorno ministrstvo.

Agencija je ministrstvo pred začetkom zadnjega kvartala 2021 uradno seznanila o tem, da so cene električne energije in zemeljskega plina na relevantnih trgih v obdobju zadnjih nekaj mesecev ekstremno porasle, ter da temu posledično v večjem delu letošnjega leta zelo odstopajo od opredeljenih referenčnih tržnih cen za leto 2021. Referenčna cena električne energije za leto 2021 je bila skladno z uredbo določena v vrednosti 48,04 EUR/MWh, medtem ko cene električne energije na veleprodajnih trgih v večjem delu letošnjega leta to ceno presegajo in so v preteklem mesecu na borzah (na dnevnih, mesečnih in kvartalnih produktih) presegle vrednost 100 EUR/MWh. Agencija ugotavlja, da to predstavlja več kot 100% dvig cene glede na referenčno ceno električne energije, vendar pa na dosežene prihodke večine v shemo vključenih proizvajalcev električne energije nima vpliva v tekočem letu, saj jih je večina s kupci sklenila letne pogodbe o prodaji ob koncu preteklega leta po tržnih cenah, ki so se takrat gibale v okvirjih referenčne cene električne energije.

Agencija dalje ugotavlja, da je referenčna cena zemeljskega plina za leto 2021, ki je določena skladno z Uredbo iz leta 2019, v vrednosti 14,29 EUR/MWh, medtem ko cene zemeljskega plina na trgu v drugi polovici letošnjega leta to ceno močno presegajo, saj so v preteklem mesecu na borzah (na

dnevni, mesečni in kvartalnih produktih) presegle vrednost 50,00 EUR/MWh. Slednje predstavlja več kot 300% dvig cene glede na veljavno referenčno ceno zemeljskega plina v tem letu. Agencija je dalje zapisala, da ugotovljen dvig cen povzroča nekaterim proizvajalcem v proizvodnih napravah SPTE, ki zemeljskega plina za leto 2021 zaradi obratovalnih režimov niso v glavnini zakupili v letu 2020, povzroča stroške ki bistveno presegajo spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje električne energije, določenih na podlagi referenčne cene zemeljskega plina, in na podlagi indeksa spremembe te cene za leto 2021 napram referenčni ceni zemeljskega plina izhodiščnega leta 2016.

Ministrstvo je iz tega razloga pristopilo k pripravi nove uredbe, ki bo v Prilogi I omogočilo ureditev stanja zaradi aktualnih velikih tržnih nihanj. Na podlagi izvedenih strokovnih podlag Inštituta Jožef Štefan je bil pripravljen nov model za izračun referenčnih cen zemeljskega plina. Ključna sprememba modela je vpeljava kvartalnih produktov, ki glede na trenutne dinamične razmere bistveno bolj objektivno odražajo dejanske tržne cene od do sedaj uporabljenega letnega produkta. Predlagan nov model je robusten in bo tudi ob pričakovani umiritvi razmer in trenutnih anomalij na trgu v prihodnje bolj realno napovedoval tržne razmere in s tem ustrezno podlago za določitev višine podpor. Druga pomembna sprememba je časovna uskladitev napovedi za zemeljski plin s časom napovedi tržne cene električne energije. Z novim modelom se obe ceni določata v istem časovnem obdobju (do 25. oktobra tekočega leta), kar upravljalcem proizvodnih naprav omogoča hkratno sklepanje pogodb o nakupu zemeljskega plina ter prodaji električne energije, kar finančna tveganja podjetij bistveno zmanjšuje, ter omogoča posledično tudi nižje in bolj stabilne cene toplote za odjemalce.

Napovedi referenčnih cen se uporabljajo za tiste proizvodne naprave, ki so v podporno shemo vstopile še pred uveljavitvijo sprememb podporne sheme v letu 2016 (stara shema), kot tudi tiste, ki so vstopile v novo shemo po konkurenčnem postopku v skladu z Uredbo o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 74/16, 74/20 in 121/21 – ZSROVE).

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina uredbe)

Ta uredba določa pravila za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) in proizvodnih naprav s soproizvodnjo toplote in električne energije (v nadaljnjem besedilu: SPTE) z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo v državi.

2. člen (položaj proizvodnih naprav na OVE in s SPTE na trgu z električno energijo)

Položaj proizvodnih naprav na OVE in s SPTE na trgu z električno energijo v državi je v napovedi iz prejšnjega člena opredeljen s:

- ceno električne energije na trgu z električno energijo (v nadaljnjem besedilu: referenčna cena električne energije) v obdobju, ki ga obravnava napoved in
- cenami drugih energentov, ki so potrebni za proizvodnjo električne energije in vplivajo na višino stroškov proizvodnje električne energije v proizvodnih napravah na OVE in SPTE (v nadaljnjem besedilu: referenčne cene energentov) v obdobju, ki ga obravnava napoved.

3. člen (priprava in objava napovedi položaja proizvodnih naprav na OVE in s SPTE z referenčnimi cenami)

(1) Napoved položaja proizvodnih naprav na OVE in s SPTE z referenčnimi cenami za prihodnje leto pripravi Agencija za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija) in jo objavi na svoji uradni spletni strani najkasneje do 31. oktobra tekočega leta.

(2) Agencija tekoče spremlja in primerja cene, določene z napovedjo, z dejanskimi razmerami, ki vladajo na trgu z energenti. Agencija preveri tudi, ali so obratovalni stroški proizvodnih naprav za OVE na lesno biomaso višji od referenčne cene električne energije.

(3) V primeru, da cene iz napovedi v večjem delu časovnega obdobja, ki ga obravnava napoved, odstopajo od cen elektrike in drugih energentov, agencija odstopanja sporoči ministrstvu, pristojnemu za energijo, ki jih upošteva pri spremembi pravil za pripravo napovedi.

4. člen

(določanja referenčnih cen električne energije in energentov v napovedi)

(1) Referenčna cena električne energije v državi se v napovedi določa na podlagi pravil iz 1. točke Priloge I, ki je sestavni del te uredbe.

(2) Referenčna cena zemeljskega plina v državi, na podlagi katere se izračunajo referenčni stroški proizvodnje električne energije v proizvodnih napravah SPTE, se v napovedi določi na podlagi pravil iz 2. točke Priloge I te uredbe.

(3) Referenčna cena substrata koruzne silaže, na podlagi katere se izračunajo referenčni stroški proizvodnih naprav na OVE z uporabo bioplina, se v napovedi določi na podlagi pravil iz 3. točke Priloge I te uredbe.

(4) Referenčna cena lesne biomase, na podlagi katere se izračunajo referenčni stroški proizvodnje električne energije v proizvodnih napravah SPTE in OVE, se v napovedi določi na podlagi pravil iz 4. točke Priloge I te uredbe.

5. člen

(prenehanje uporabe predpisa)

Z dnem uveljavitve tega predpisa se preneha uporabljati Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 46/19).

6. člen

(končna določba)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, prvič pa se uporabi za napoved za leto 2022.

PRILOGA I

1. Pravila za določanje referenčne cene električne energije

Referenčna cena električne energije se določi na podlagi cenovnega modela, ki upošteva cene izvedenih finančnih instrumentov na madžarski borzi HUDEX (Hungarian Derivative Energy Exchange) za prihodnje leto.

Referenčna cena električne energije se izračuna po naslednjem cenovnem modelu:

$$C(EI_{Ref}) = BL \ YR+1$$

V zgornjem modelu je:

$C(EI_{Ref})$ referenčna cena električne energije v EUR/MWh

$BL \ YR+1$ cena produkta »HUDEX Hungarian Financial Power Base Load Product« na borzi HUDEX za prihodnje leto v EUR/MWh

Pri določitvi $BL \ YR+1$ se uporabi povprečje doseženih zaključnih trgovalnih cen produkta za 10 trgovalnih dni pred 25. oktobrom tekočega leta. Vrednost se zaokroži na dve decimalni mesti.

2. Pravila za določanje referenčne cene zemeljskega plina

Referenčna cena zemeljskega plina se v napovedi določi na podlagi cenovnega modela, ki upošteva cene kvartalnih tržnih produktov na plinskem vozlišču CEGH na Dunaju za prihodnje leto in izstopno in vstopno ceno zakupa prenosnih zmogljivosti na meji med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo za prihodnje leto.

Referenčna cena zemeljskega plina se izračuna po naslednjem cenovnem modelu:

$$C(ZP_{Ref}) = Q1*0,51 + Q2*0,09 + Q3*0,02 + Q4*0,38 + CExA + CEnSLO$$

V zgornjem modelu je:

$C(ZP_{Ref})$ referenčna cena zemeljskega plina v EUR/MWh (zaokrožena na 2 decimalni mesti),

$Q1, Q2, Q3$ in $Q4$ cene kvartalnih produktov »EEX CEGH« na borzi CEGH za trg AT Austria za prihodnje leto v EUR/MWh,

$CExA$ izstopna tarifna postavka za MMRP Murfeld za prihodnje leto v EUR/MWh (zaokrožena na 4 decimalna mesta),

$CEnSLO$ vstopni strošek za MMRP Ceršak za prihodnje leto v EUR/MWh (zaokrožen na 4 decimalna mesta). Za izračun se vstopna tarifna postavka (v cent/(kWh/dan), zaokrožena na 5 decimalnih mest) pomnoži s faktorjem 4,364 (upoštevanje 5.500 letnih obratovalnih ur) in deli s 100.

Pri določitvi cen kvartalnih produktov se uporabi povprečje doseženih zaključnih trgovalnih cen produktov za 10 trgovalnih dni pred 25. oktobrom tekočega leta (povprečja zaokroži na 4 decimalna mesta).

Za izračun indeksa cene zemeljskega plina za tekoče leto se referenčno ceno zemeljskega plina za leto 2016 (0,1914 EUR/Sm³) nadomesti s preračunano vrednostjo 17,77 EUR/MWh z upoštevanjem zgornje kurilnosti zemeljskega plina, ki znaša 10,769 kWh/Sm³.

3. Pravila za določanje referenčne cene substrata koruzne silaže

Referenčna cena substrata koruzne silaže za prihodnje leto se v napovedi določi na podlagi naslednjega cenovnega modela:

$$CS = SPKS * 0,7$$

CS referenčna tržna cena substrata koruzne silaže v EUR/t

SPKS Strošek pridelave silažne koruze, zmanjšan za subvencije v EUR/t za preteklo leto, ki je objavljen v mesecu oktobru tekočega leta v Zbirniku rastlinskih kalkulacij na Kmetijskem inštitutu Slovenije,

4. Pravila za določanje referenčne cene lesne biomase

Referenčna cena lesne biomase za prihodnje leto se v napovedi določa na podlagi naslednjega cenovnega modela:

$$RCLB = KVILB / KKILB$$

V zgornjem modelu je:

RCLB	Referenčna cena lesne biomase v EUR/t
KVILB	kumulativna vrednost izvoza iverja, sekancev in podobnega lesa iglavcev, zadnji razpoložljivi podatki 12 preteklih mesecev v EUR
KKILB	kumulativne količine izvoza iverja, sekancev in podobnega lesa iglavcev, zadnji razpoložljivi podatki 12 preteklih mesecev v t

Potrebne podatke za izdelavo napovedi Agenciji za energijo posreduje Statistični urad Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

¹ http://www.kis.si/Standardni_nabor

1. člen

Člen opredeljuje vsebino uredbe.

2. člen

Člen določa kot osnovo za določitev položaja proizvodnih naprav na OVE in s SPTE na trgu z električno energijo, ceno električne energije v obdobju napovedi ter ceno proizvodno povezanih energentov.

3. člen

Člen podrobneje določa naloge Agencije za energijo kot organa, ki je pristojen za pripravo in objavo napovedi položaja proizvodnih naprav na OVE in s SPTE.

4. člen

Člen določa pravila za določitev referenčnih cen električne energije in energentov v napovedi.

Pravila za napoved referenčne cene električne energije, so določena v 1. točki Priloge I. V okviru te točke se je Evropski energetski borzni indeks EEX nadomestil z madžarskim borznim indeksom HUDEX.

Pravila za napoved referenčne cene zemeljskega plina so določena v 2. točki Priloge I. V okviru te točke so se mesečne referenčne cene nadomestile s kvartalnimi cenami tržnih produktov ter stroški zakupa prenosnih zmogljivosti na meji med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo za prihodnje leto.

Pravila za napoved referenčne cene substrata koruzne silaže so določena v 3. točki Priloge I. V okviru te točke se je cena koruze za siliranje nadomestila s stroškom pridelave silažne koruze, zmanjšanjem za višino prejetih subvencij .

Pravila za napoved referenčne cene lesne biomase so določena v 4. točki Priloge I. V okviru te točke je referenčna cena lesne biomase določena z razmerjem izvozne vrednosti in količine lesne biomase v letnem obdobju.

5. člen

Člen ureja prenehanje uporabe Uredbe o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 46/19).

6. člen

Člen ureja začetek veljavnosti predmetne uredbe.